



(1) Gimdymo ne ligoninėje reglamentavimo procesas Lietuvoje

Problema

Lietuvos įstatymai gimdyti namuose nedraudžia, bet mūsų šalies medikai pagalbos ne ligoninės stacionare gimdančioms moterims teikti negali.

Suteikti teisę medikams padėti namuose planuoti gimdančioms šeimoms? Leisti jiems kurti alternatyvas gimdymo stacionarui ir privačiai kurti natūralaus gimdymo centrus?

Remdamosi tarptautinių organizacijų skatinamu¹ sudaryti sąlygas šeimoms gimdyti ne tik gimdymo stacionaruose bei naujausiais mokslo tyrimais, Lietuvos šeimos kreipėsi į LR Sveikatos apsaugos ministeriją (SAM) prašydamos sukurti darbo grupę gimdymui ne ligoninėje reglamentuoti. Nepaisant to, kad dauguma su gimdymu susijusių Lietuvos medikų organizacijų pasisakė už tai, kad klausimas turi būti sprendžiamas, SAM darbo grupę sudaryti atsisakė.

Trumpa įvykių apžvalga

1. 2012 m. balandžio 17 d. Lietuvos šeimos ir tėvus vienijančios nevyriausybinės organizacijos kreipėsi į LR sveikatos apsaugos ministrą prašydamos išspręsti gimdymo ne stacionare, t. y. ne ligoninėje, reglamentavimo klausimą. Kartu SAM buvo įteiktas 36 puslapių argumentacijos „Nėščiujų ir gimdyvių priežiūra ir planuotas gimdymas ne stacionare: situacijos analizė“. Čia pristatoma teisinė gimdymo ne ligoninėje problematika Lietuvoje, medicininiai, psichologiniai, finansiniai problemos aspektai, apžvelgiama užsienio šalių praktika. Taip pat pateiktas siūlomų teisės aktų keitimo projektų rinkinys.

Visa pateikta medžiaga ir proceso eiga nuo 2012 m. balandžio visuomenei pristatoma svetainėje www.gimimas.lt.

2. 2012 m. balandį–gegužę VšĮ Prieraišiosios tėvystės centras kreipėsi į Lietuvos akušerių sąjungą, Lietuvos akušerių ginekologų draugiją, Lietuvos neonatologijos asociaciją, prašydama pateikti poziciją dėl gimdymo ne stacionare teisinio reglamentavimo.

3. 2012 m. balandžio 25 d. SAM pateikė užklausą Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Akušerijos ir ginekologijos klinikai, Lietuvos mokslų universiteto Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikai, Lietuvos akušerių sąjungai, Lietuvos akušerių ginekologų draugijai dėl šių įstaigų pozicijos dėl planuoto gimdymo ne stacionare.

4. 2012 m. balandžio 17 d. Lietuvos akušerių sąjunga pateikė atsakymą: nors gimdymui namuose nepritariama kaip nesaugiam, manoma, kad „Lietuvos akušerijos specialistai pakankamai

¹ Pasaulinė sveikatos organizacija, Tarptautinė akušerių konfederacija, Jungtinės Karalystės visuomeninė sveikatos apsaugos tarnyba (NHS), Amerikos visuomenės sveikatos asociacija ir kt. organizacijos bei institucijos yra išsakyusios palaikomąją poziciją planuotam gimdymui ne ligoninėje, esant mažos rizikos nėštumui.



kompetentingi suteikti pagalbą gimdančiajai ne gydymo įstaigoje. Taigi, atsiradus akušerių užsiimti privačia praktika bei [...] teisiškai reglamentavus saugią akušerinę pagalbą namuose, moterų nusistatymas gimdyti namų aplinkoje galėtų būti patenkinamas“.

5. **2012 m. balandžio 26 d. Sveikatos apsaugos ministras Raimondas Šukys per Vyriausybės valandas Seime, dar prieš kompetentingoms institucijoms pateikiant oficialius atsakymus, išreiškė aiškią, šališką ir išankstinę asmeninę nuomonę:** „Mano nuomonė yra neigiama, ir kategoriškai neigiama“. Be to, viešai pareiškė, nežinąs tokios pagrįstos pasaulinės praktikos, kur būtų teisės aktais pagrįstas [gimdymo namie] reglamentavimas.
6. **2012 m. gegužės 3 d. Vilniaus universiteto Akušerijos ir ginekologijos klinikos vedėja prof. G. Drąsutienė pateikė atsakymą:** „Vilniaus universiteto Akušerijos ir ginekologijos klinikos darbuotojai kategoriškai pasisako prieš įvairių „pribuvėjų“ ar medikų veiklos gimdyti namuose įteisinimą“.
7. **2012 m. gegužės 14 d. VšĮ Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinika pateikė atsakymą:** „Kitų šalių patirtis ir moksliniai tyrimai rodo, kad, tinkamai nustačius rizikos laipsnį, gimdymas namuose, prižiūrint patyrusiam specialistui, gali būti saugus ir sėkmingas. Įvertinant tai, mūsų nuomone, reikėtų aiškiai reglamentuoti tokio gimdymo galimybę [...]. Europos moterų sveikatos specialistai vieningai rekomenduoja ne drausti, bet racionaliai spręsti gimdymo namuose klausimą moterų ir naujagimių sveikatos labui“.
8. **2012 m. birželio 12 d. Lietuvos neonotologijos asociacija pateikė atsakymą:** „[...] valdybos nariai pritaria diskusijai ir darbo grupės sudarymui dėl gimdymų ne gimdymo stacionare“.
9. **2012 m. birželio 19 d. Lietuvos akušerių ginekologų draugija pateikė atsakymą:** „LAGD neskatina planuotų gimdymų namuose [...], bet pritaria moters pasirinkimo teisės užtikrinimui“.
10. **2012 m. birželio 28 d. VšĮ Prieraišiosios tėvystės centras kreipėsi į LR Teisingumo ministeriją** prašydamas pateikti poziciją dėl gimdymo ne stacionare teisinio reglamentavimo. Atsakymo laukiama.
11. **2012 m. liepos 4 d. SAM pateikė atsakymą,** kuriame teigia, kad „Akušerijos paslaugų teikimas namuose [...] būtų tam tikras žingsnis atgal“, ir SAM „neplanuoja inicijuoti teisės aktų pakeitimų, kurie reglamentuotų akušerijos paslaugų teikimą namuose“.

NVO organizacijos, šeimų vardu pateikusios prašymą SAM, tokį atsakymą vertina kaip nedemokratišką, nepagrįstą pasaulinėmis rekomendacijomis bei praktika, nepaisantj visuomenės bei asmens intereso ir daugumos apklaustų Lietuvos medikų organizacijų pozicijos.